

D218 Sosyal Siyaset: Sosyal Yardım, Güç ve Çeşitlilik

CDA5: CDA5634

Bölüm 2	
John Clarke	Bu programda, 4 ve 5. Kitaplar bağlamında okuma becerileri geliştirme konusuna bakacağız ve bu kitaplarda bulacağınız tarzdeki metinleri eleştirel ve etkin bir şekilde nasıl okuyacağınızı tartışacağız. Her ikisi de D218 dersi eğitmen kadrosundan olan Gordon Hughes ve Ross Ferguson ile konuşacağım. Peki, Ross seninle başlayacak olursak, böyle bir metni en iyi şekilde kullanabilmek için ne tür becerilere sahip olmamız gerekir?
Ross Ferguson	Bence önemli olan, bu tarz herhangi bir metne nasıl yaklaşacağınıza dair bir yöntem geliştirmeniz ve her seferinde bunu kullanarak elinizdeki metni anlamlandırmaya çalışmanızdır. Ben, kendime göre, ilk defa gördüğüm bir metne baktığımda faydalı olduğunu düşündüğüm üç soru belirledim ve bunları kullanarak metindeki açıkça ifade edilen ile, derinlerde saklı olan anlamları ortaya çıkarmaya çalışıyorum. Kendime sorduğum sorular şöyle: bu metnin yaratıldığı bağlam nedir; dayandırıldığı varsayımlar nelerdir, ve Sosyal Bilimler’de kullanılan söylemleri nasıl kullanıyor ve hatta bunlara nasıl katkıda bulunuyor?
John	Bir dakikalığına sözünü kesebilir miyim Ross? D218 dersinde git gide aşına olduğumuz bir kavram yeniden karşımıza çıktı. Bu bağlamda ‘söylemler’ diyerek ne kastediyorsun?
Ross	Evet, özetle şu: ‘Söylemler, dünyanın düzenlenişiyle ilgili, birbirine güçlü şekillerde bağlanan anlamlar ve bilgiler bütünüdür; temalar halinde şekillenirler; kurumsallaşmışlardır; bir şeylerin anlaşılabilceği tanımlar önerirler; başka anlatma ve anlama yollarını gölgede bırakırlar; anlam ve anlayış inşa etme gücüne sahiptirler. Ama bu size ağız dolusu geldiyse ve pek de tanıdık gelmeyen bir alansa, 1. Kitap’ın 1.

	<p>Bölümü'nün 8. Kısmı'na bakmak isteyebilirsiniz. Bütün bu kavramlar orada açıklanmıştır ama şu an dersin yarısına gelmişken sizin için daha fazla anlam ifade ediyor olabilir.</p>
John	<p>Bu çok faydalı bir açıklama oldu. Konumuza dönelim. Okuma yaparken üç soru soruyorsunuz. Sonra?</p>
Ross	<p>Evet, bu soruların her biri başka soruları getirir. Mesela, bir metnin yazıldığı bağlamı düşündüğüm zaman, metnin ne tür bir metin olduğunu sorarım. Okuması nasıl? Anlamamı sağlayacak ipuçları verilmiş mi? Amacı nedir? Okuyucusu kimdir? Yazarı, bunu yazmaya ne itmiş olabilir? Sonra, varsayımları düşündüğüm zaman ise şöyle düşünürüm; bu okuduğum, insanlar hakkında veya toplumların nasıl olduğu ya da olması gerektiği ile ilgili ne varsayımlarda bulunuyor? Metnin insan doğası ile ilgili derinlerde saklı bir varsayımı var mı? Öncelikler, mesela toplumsal veya ekonomik öncelikler hakkında fikir belirtilmiş mi? Bazı insan ya da etkinlik çeşitleri diğerlerine tercih edilmiş mi? Metinde yerleşik sosyal kurallar var mı? Sağduyu denebilecek fikirler var mı? Sorun olarak tanımlananlar nelerdir? Bunlarla baş etmenin etkili yolları nelerdir? Bütün bu soruların bir dizi öncülü ve varsayımı vardır. Çevrelerindeki sosyal dünya hakkında pek çok bilgi içerirler.</p> <p>Ve tabii söylemler hakkında düşünürken ilk önce en güçlü kelimeler ve söz dizilerine bakarak başlarım, bunlar toplumumuzda en çok yankı yapanlardır. Bakacağımız örnekler arasında 'seçim' kelimesi, iyi bir örnektir. Ortak görüşlere açıkça ortaya konmayan bir karşı çıkış var mı? Metin kendi görüşünü yapılandırıyor mu? Bunu yaparken okuyucuyu bazı anlamların çabucak üstünü örtmeye ikna etmeye çalışıyor mu?</p>
John	<p>Bu üç dizi soru ile nereye varmaya çalıştığını sanırım anlıyorum ancak bunun gerçekte nasıl işlediğini görmek isterim. Tony Blair'in konuşma özeti ders notlarında. Ross anlattıklarınının bu metni okumamızda bize nasıl bir faydası</p>

	olabilir?
Ross	<p>Öncelikle bu özeti daha önceden baktığımız eğitim temalı bölümlerden biriyle ilgili olduğu için özellikle seçtiğimi söylemeliyim. Ancak bunun konusu, kapsamlı eğitime karşı seçici eğitim. Amacımız, o bölümü geliştirmekten ziyade bu tarz metinlerle baş edebilme becerilerimizi geliştirmek.</p> <p>Söylediğim gibi, bağlamı düşünerek başlarım. Ve metnin ne tür bir metin olduğunu anlamlandırmaya çalışarak. Stili nedir? Bence bu son derece ikna edici bir metin. Sizi hemen sürüklüyor ve baştan çıkarıcı bir akıl yürütüş şekli var. Aynı fikirde olmamak zor ve bir sürü iddialı önerme içeriyor. Doğrudan bir hitap var. Sanki metin doğrudan benimle konuşuyor ve 'biz' 'bizim' kelimeleri kullanıldığından kendimi bahsi geçenlere dahil hissediyorum. Aslında bunların anlamını çözmek çok ilgi çekici çünkü yazarın 'biz' kelimesini kullanımının iki farklı anlamı var. 'Biz' bazen hepimiz anlamına geliyor, ki buna ben de dahil oluyorum; bazen de sadece 'biz İşçi Partisindekiler – ben ve geri kalan meslekdaşlarım' anlamına geliyor. Ne zaman, metinde 'sen', 'ben', 'bizim', 'biz' gibi kelimeler kullanılsa, bunlar üzerinde düşünmelisiniz. Kim kastediliyor? Niye kullanılıyor? Neden bu yaklaşım? Tamam, şimdi metnin bağlamı hakkında soracağımız başka sorular var: neden bahsedildiğini anlamak için verilmiş ipuçları nelerdir? Ha, bu bir konuşma. Metnin bir konuşma olduğu bize söylenmiş ama bunu zaten okurken hissediyorsunuz. Bu siyasi bir konuşma ve bir Başbakan'a saldırıyor. Ancak bunu çok belirli bir bağlamda yapıyor. Belli bir kitleye hitap ediyor. Bu kitlenin bir okuldaki bir grup kız öğrenci olduğu bize söyleniyor. Bize söylenmeyen ise konuşmanın televizyonda yapıldığı. Yine bize söylenmeyen, ama hatırladığım kadarıyla, konuşmanın İşçi Partisi'nin çok önemli politikalarının değişeceğini dünyaya ilan ediyor olması. Bu sebeple, söylediklerini niye söylüyor diye düşünüyorum,</p>

	<p>neyi neden bu şekilde söylediğini. Ve yine hatırladığım kadarıyla –ki her zaman metnin tarihine bakmak iyi bir fikirdir- konuşma 1996’da yapılıyor, yani genel seçimlerden bir yıl önce ve hükümet zayıf bir çoğunluğa sahipken.. İşçi Partisi anketlerde iyi durumda çıkıyor ve partiyi yeniden konumlandırmaktalar. Bu konuşma da seçme ve seçicilik konularında İşçi Partisi politikasının yeniden konumlandırılması üzerinedir. Ve bunun hakkında konuşmak için belli bazı araçları kullanmaktadır.</p>
John	<p>Söylediklerin bağlam hakkında bazı noktaları netleştirdi. Peki ya buradaki varsayımlar?</p>
Ross	<p>Evet. Hızlıca metinde istenen, aranan toplumla ilgili yapılan iki varsayıma bakalım. Ne tür topluma değer veriliyor? Öncelikle pek çok kere eşitlik konusuna değinilmiş, oldukça da nitelikli bir biçimde. Örneğin, ‘Eşitlik, kalitenin düşmanı haline gelmemelidir’ gibi ‘eşit fırsat’tan bahsedilmiş. Elde edilmeye çalışılan toplum ile ilgili iş, ekonomi, ulusal zenginlik gibi değerlerden söz edilmiş. Yani iki dizi değer arasında yaşanan bir gerginlik ile herşey çerçevelenmiş.</p>
John	<p>O zaman üçüncü soru dizisine geçelim; yani buradaki söylemlere..</p>
Ross	<p>Seçebileceğimiz pek çoğu var ama ben burada 2-3 tanesine yoğunlaşacağım. Öncelikle sık sık sağduyuya seslenilmiş. Hatta bazen gayet açık şekilde. İnsanların sağduyusu, ortak akıllı farklı, öğrenme hızları farklı, becerileri farklıdır. Bununla ilgili daha fazla bilgi almak için, 1. Kitabın 1. Bölümü’ne bakıp oradaki ‘varsayımlar deposu’ kavramı hakkında düşünmenizi tavsiye ederim. Metinde ortak değerlerden de bahsediliyor aynı şekilde. Meritokrasinin insanların ilerlemesi için tercih edildiği bahis konusu; yani yetenek, başarı, uğraşı gibi kriterlerle yükselme, doğuştan ve ayrıcalıklarla yükselmeye tercih ediliyor. Herhangi birinin bununla aynı fikirde olmaması zor. Bu güzel bir ortak değer.</p>

Aynı zamanda neyin gerçekte işe yaradığı ve neyin işe yarayacağını düşündüğümüz ile ilgili ortak varsayımlar da var. Bu mutlaklık ile ilgili başka bir alana geçtiğimiz noktadır; gerçeklik hakkında söylemler vardır ve başka insanların ideolojileri ile ilgili de söylemler vardır. Bu sebeple Blair 'gerçek eşitlik'ten bahsediyor. Diyor ki, 'fakir mahallelerdeki okullar başarılı olamazlar demek tamamen yanlıştır'. Burda bir mutlaklık sözkonusudur ama aynı zamanda konuşmacı kendisini siyasi dogmalar ve eğitim hakkındaki dogmalardan ayrı tutmaya çalışmaktadır. Yani kapsamlı ilke (not: İngiltere'de bir eğitim sistemi), karışık yetenek eğitimi gibi konular ideolojiler olarak tanımlanmışken bizler gerçekte neyin iyi işlediği, geleceğe dair fikirlerimiz ve görevlerimiz ile ilgileniriz.

Başka önemli söylemler de var. Farklılık söylemi mesela. Bu, 1. Kitabın da önemli bir temasıydı. Bütün metin boyunca farklılık vurgusu yapılmış. Farklılaştırma söz dağarcığı tamamen orada. Özel ihtiyaçları olan insanlar var, biraz daha fazla yardıma ihtiyacı olanlar da. Ortalama olan var. Zeki çocukları ifade etmenin çeşitli yolları var, 'en iyi beyinler', 'yüksekten uçanlar' gibi. Tüm metne yayılmış. Ve tabii bunun sonuçlarını düşünmemiz gerekli. Burada farklılık ne anlamda kullanılmış? 1. Kitaba dönüp bakın, özellikle de başlangıç kısmına ve 'farklılık' ne demektir düşünün. Tek alanda farklılıktan mı bahsediyor? Şüphesiz insanlar farklı farklıdır. Burada bahsedilen, insanlara, okullarda öğrenmelerini sağlamak için nasıl davranılacağı, kaynak ayrılacağı, nasıl düzenlenip gruplanacaklarını belirleyen bir farklılıktır.

Ancak bütün bu özetin dayandığı en önemli söylem, yetenek hakkındakidir. Evet, farklı yeteneklerle ilgili bir ortak akıldan söz edebiliriz. Hepimiz insanların farklı yetenekleri olduğunu biliriz. Bunların değişmez oldukları ve doğuştan verildikleri ima edilir. Bu da 1. Kitapta cinsiyet

	<p>üzerine olan bölümde bahsi geçen özcülük fikrini hatırlatır. Peki bu neden bir söylemdir? Bunu bir söylem yapan nedir? Çünkü bir sınıflandırma inşa etmektedir. Yüksek seviyede yetenekleri olan bir insanlar sınıfı inşa etmek bu yeteneklere sahip olmayan insanları da ayrı bir yere koymayı getirir. 1. Kitap'taki yoksulluk ile ilgili örnekte olduğu gibi. Böylece yetenek bir kural haline gelir ve bir eksiklik, yeteneksizlik hissi geliştirerek bunu çaresi bulunması, tedavi edilmesi gereken bir durummuş gibi gösterir. Ve tabii başka söylemlerde olduğu gibi başka pek çok anlamı da beraberinde getirir. Güçlüler, genleri sebebiyle ve doğuştan farklıdır bu söylemde. Yani bunlar birlikte gruplanırlar. Bu söylemler sadece nasıl düşündüğümüzü şekillendirmekle kalmaz, çocuklarla nasıl ilgilendiğimiz ve bazılarının nasıl sorunlu olarak tanımlandığına dair bir dizi politikayı da beraberinde getirir.</p>
John	<p>Yaklaşımını çok faydalı buldum. Pratik yaparak geliştireceğini düşündüğüm bir yaklaşım ve 4 ve 5. Kitap'lardaki pek çok metin bu beceriyi geliştirecek niteliğe sahip. Şimdilik Ross ve Gordon'a teşekkür ediyoruz. Umarım bu program çalışmalarınızda sizlere faydalı olmuştur. Şimdilik hoşçakalın.</p>